

Nordiske avlsværdital for ydelse beregnet med en testdagsmodel

Af Anders Fogh og Ulrik Sander Nielsen, Dansk Kvæg

Pr. 15. april 2006 blev testdagsmodellen for ydelse introduceret. Modellen er udviklet i et samarbejde mellem Danmark, Sverige og Finland.

Samme indeks for mælk, fedt, protein og Y-indeks

Indekserne for mælk, fedt og protein på det samme dyr er dermed ens i Danmark, Sverige og Finland. Avlsværditalene for disse egenskaber er dermed beregnet fælles nordisk på samme måde som frugtbarhed, eksteriør samt malketid og temperament, hvor en lignende ændring blev foretaget den 15. april 2005.

Y-indekserne kan også sammenlignes fremover. Dette skyldes dels, at indekserne for mælk, fedt og protein er ens og dels, at vægtingen i Y-indekset også er ens. I figur 1 er vist ydelsesindekserne for den danske SDM-DH tyr T Funkis og den svenske SRB tyr Tor Bruno hhv. før og efter 15. april.

Tabel 1. Ydelsesindekser for T Funkis og Tor Bruno før og efter 15. april

	T Funkis				Tor Bruno			
	Før 15. april			Efter 15. april	Før 15. april			Efter 15. april
	DK	SV	FI		DK	SV	FI	
Indeks for mælk	108	110	116	107	116	114	119	111
Indeks for fedt	107	112	121	108	114	108	116	107
Indeks for protein	109	112	118	109	115	110	121	109
Y-indeks	109	113	119	109	115	109	120	107

Fra registrering til indeks

En nærmere beskrivelse af ændringerne i forbindelse med overgangen til testdagsmodellen kan du finde i en række artikler i dette nummer af Kvægavleren.

Udgangspunktet for beregningen af ydelsesindekserne er registreringer foretaget i Danmark, Sverige og Finland. De grundlæggende ydelsesregistreringer bliver behandlet lidt anderledes i testdagsmodellen end i den hidtidige model – se artiklen "**Fleksibel anvendelse af data i testdagsmodellen!**". Selve testdagsmodellen virker også lidt anderledes end den hidtidige model. Læs om dette i artiklen "**Testdagsmodellen tager bedre hånd om produktionsmiljøet**".

Forbedringerne, vi opnår ved introduktion af testdagsmodellen, bevirker, at ydelsesindekserne på køer og tyre kan ændre sig. Det kan du læse mere om i artiklerne "**Testdagsmodellen kan ændre køernes ydelsesindekser**" og "**Mindre ændringer i tyrenes Y-indeks ved overgang til testdagsmodellen**".

Præsentation af indekser

Ydelsesindekserne er, som hidtil præsenteret på den nordiske skala. Dvs. at spredningen på avlsværditalene er ti, og at avlsværdierne for køer og tyre er relateret til en kobase. Basen, som avlsværdierne relateres til, er dog ændret, fordi basen ikke kun inkluderer danske køer, men også køer fra Sverige og Finland.

I praksis er det avlsmæssige niveau i basen dog stort set det samme, og det har dermed også kun en lille betydning for indeksernes niveau – se tabel 2. For Jersey og DRH er der ingen forskel, fordi disse racer stadig bliver præsenteret på basis af danske dyr.

Tabel 2. Y-indeksets niveau for køer, der på dansk base ville have haft 100 i gennemsnit

	Gennemsnitligt Y-indeks
RDM	100,9
SDM-DH	100,9

Gennemsnitlige ydelsesindekser for aktuelle tyre

Overgangen fra dansk til en nordisk præsentation kan have betydning for Y-indeksets niveau for tyrene. Derudover kan den avlsmæssige forskel mellem køer og tyre være ændret. I tabel 3 er vist det gennemsnitlige Y-indeks for de nyligt afprøvede tyre.

Tabel 3. Y-indeksets niveau for nyligt afprøvede tyre

	Gennemsnitligt Y-indeks
RDM	108,3
SDM-DH	110,1
Jersey	104,5
DRH	104,7

Generelt er forskellen mellem det avlsmæssige niveau af denne gruppe af tyre og niveauet for køerne i basen mindre, end vi tidligere har set.

Hvilke køer og tyre får avlsværdital

En del køer og tyre, som tidligere havde avlsværdital, får ikke avlsværdital efter overgangen til testdagsmodellen. Det drejer sig om køer, som er mere end 18-20 år gamle, og tyre som er mere end 20-25 år gamle, og som ikke har været benyttet som brugstyre eller tyrefædre.

Tyre får officielle avlsværdital, når de har mere end ti døtre med egen ydelse, som er mindst 100 dage efter kælvning. Samtidig skal de have en sikkerhed på Y-indekset på mindst 60 %.

Ældre tyre kan godt opnå et meget sikkert Y-indeks, selvom de ikke selv har døtre med ydelse. Disse tyre får officielle avlsværdital, hvis sikkerheden på Y-indekser er mindst 90 %.